

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

Vindkraftverk offshore som investeringsområde

November 2007

Grete Sønsteby

Scatecs plattform

Visjon

Vi skaper verdier og gjør verden litt renere

Forretningsidé

Scatec utvikler ny teknologi for å fremstille fornybar energi og avanserte materialer

Selskapsstruktur

Klimanøytral og fornybar energi
Sol oppstrøm Sol nedstrøms

 NorSun <small>Scandinavian Advanced Technology</small>	 Scatec Solar <small>Scandinavian Advanced Technology</small>	 Thor Energy <small>Scandinavian Advanced Technology</small>
sunfilm	<ul style="list-style-type: none"> • MegaWatt Solar • SignoSolar • Solar Competence • Sunvention	 NorWind <small>Scandinavian Advanced Technology</small>

Avanserte materialer

 Norsk Titanium <small>Scandinavian Advanced Technology</small>
 n-Tec <small>Scandinavian Advanced Technology</small>
 Carbon Cones <small>Scandinavian Advanced Technology</small>

 Scatec Adventure <small>Scandinavian Advanced Technology</small>
 PowerFluid <small>Scandinavian Advanced Technology</small>
THINK
<ul style="list-style-type: none">
• Batteriteknologi
• H2 Solar
• Sargas
• TimeTemp

Hva er Scatec?

Dedikert eksekutør av utvalgte ideer

- Utnytter internasjonal kompetanse og norske fortrinn til å bygge ny industri

Rolle

- Initiere, etablere og utvikle nye bedrifter basert på høy kompetanse

Leveregel

- Vi jobber i voksende markeder - globalt

Hensikt

- Gi ideene en komplett ledergruppe fra dag 1

Hvorfor vil vi lykkes?

- Unik kombinasjon av suksessrik industribygger, Alf Bjørseth, og dedikert gjennomføringsorganisasjon

Organisasjon

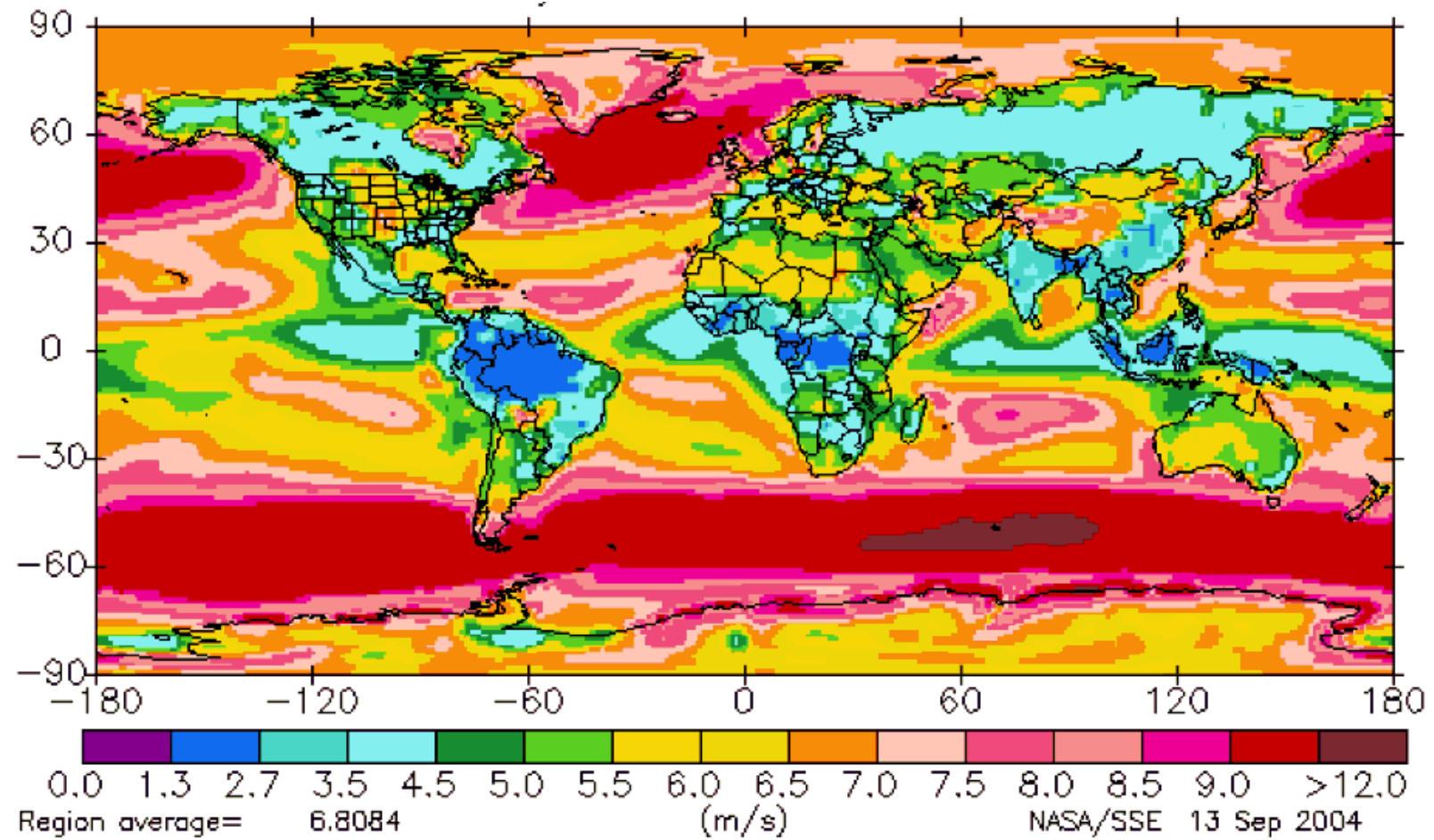
- 15 personer - hovedkontor i Oslo

Scatec
Scandinavian Advanced Technology

Årlige vind-ressurser

(July 1983 – June 1993, measured 50 m above surface)

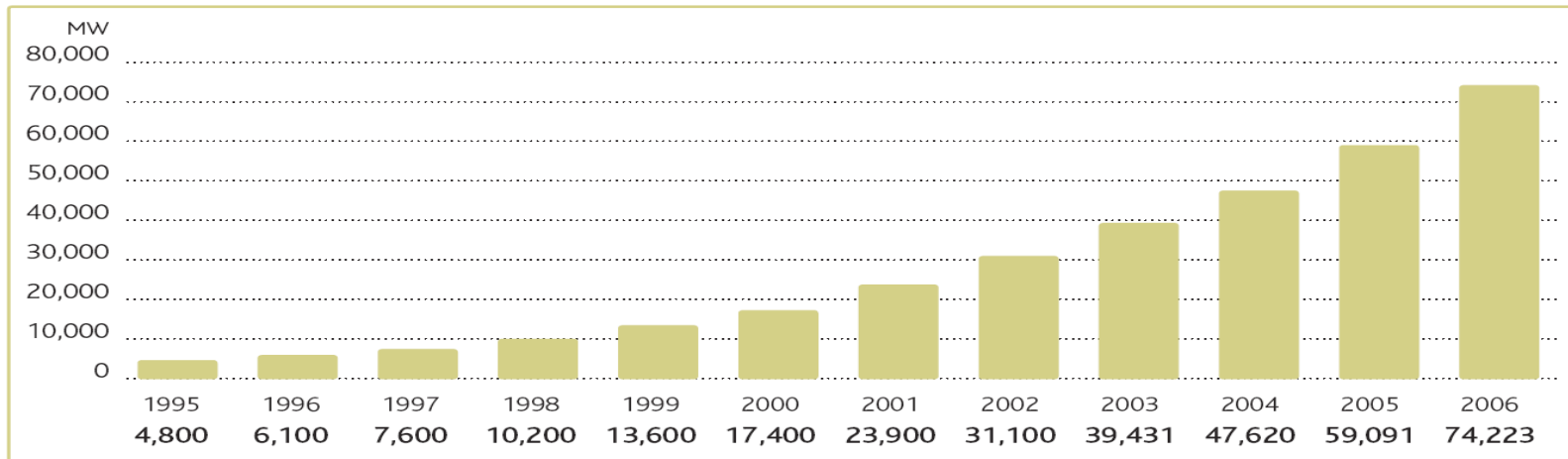
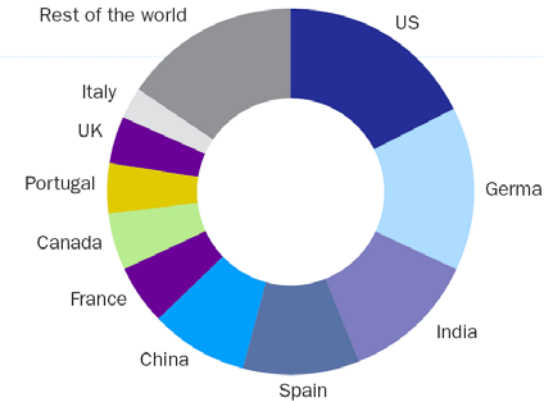

Vindkraft på land

- veletablert med stor, langsiktig vekst

- Installert effekt 2006: 15 200 MW
- Akkumulert effekt i dag: 80 000 MW
- Årlig vekst i Europa siden 1992: 33,4 % pr. år
- Langsiktige vekstprognoser: 15 - 20% pr. år
- Ansatte i vindbransjen i Tyskland 82 000

Ny installert effekt 2006

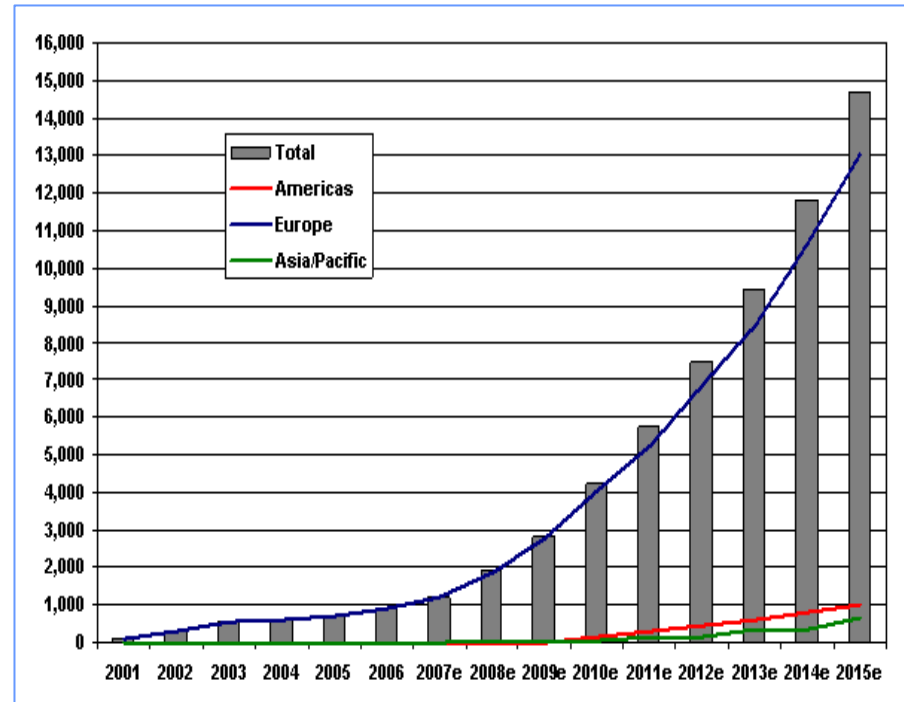

Offshore vind

- Europa fra 1 GW til 10 GW på 10 år

- Offshore vind er i tidlig fase
- Installert effekt 2006: 200 MW
- Akkumulert effekt: 880 MW
- Årlig vekst i Europa siden 1992: 48 % pr. år
- Langsiktige vekstprognoser Europa: 35 % pr. år

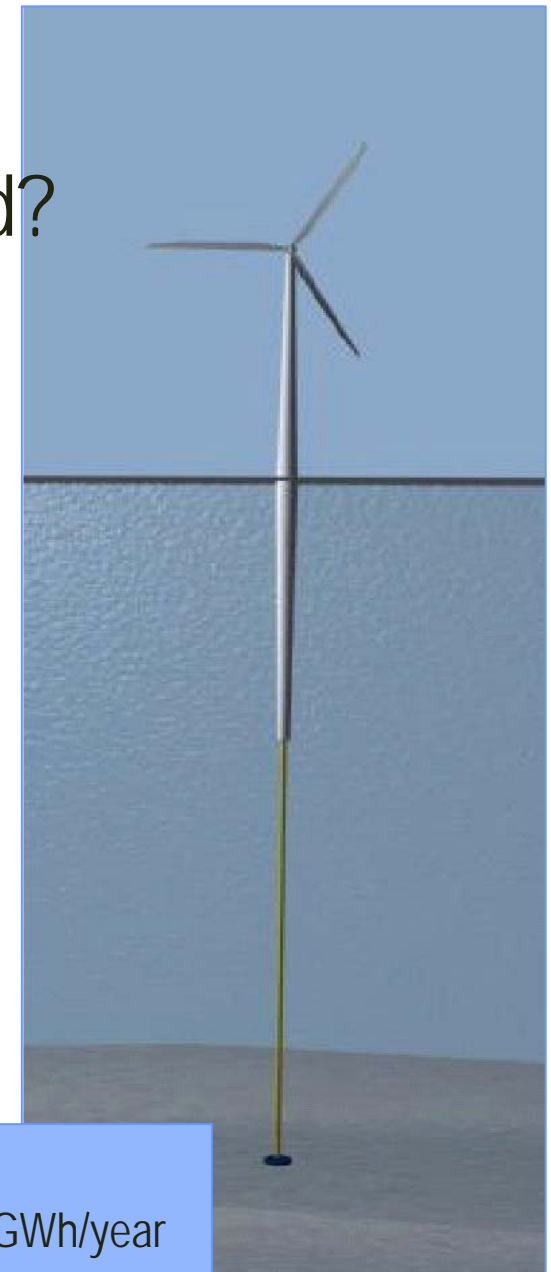
Prognose offshore vind

Kilde: Make Consulting February 2007

Hvorfor satser Scatec på offshore vind?

- Vindkraft beveger seg offshore fordi
  - Ubegrenset med areal – ubegrenset med ressurser
  - Få konflikter med støy, estetikk etc
  - Store og stabile vindressurser
  - Kort overføring til store befolkningsentra
  - Muliggjør "economy of scale" – store og mange turbiner per park
- Vindkraft på havet er i oppstartfase – rett timing for Scatec
- Lovverk og støttesystemer utløser store utbygginger i Tyskland, UK, Frankrike m.fl.
- Norsk kompetanse

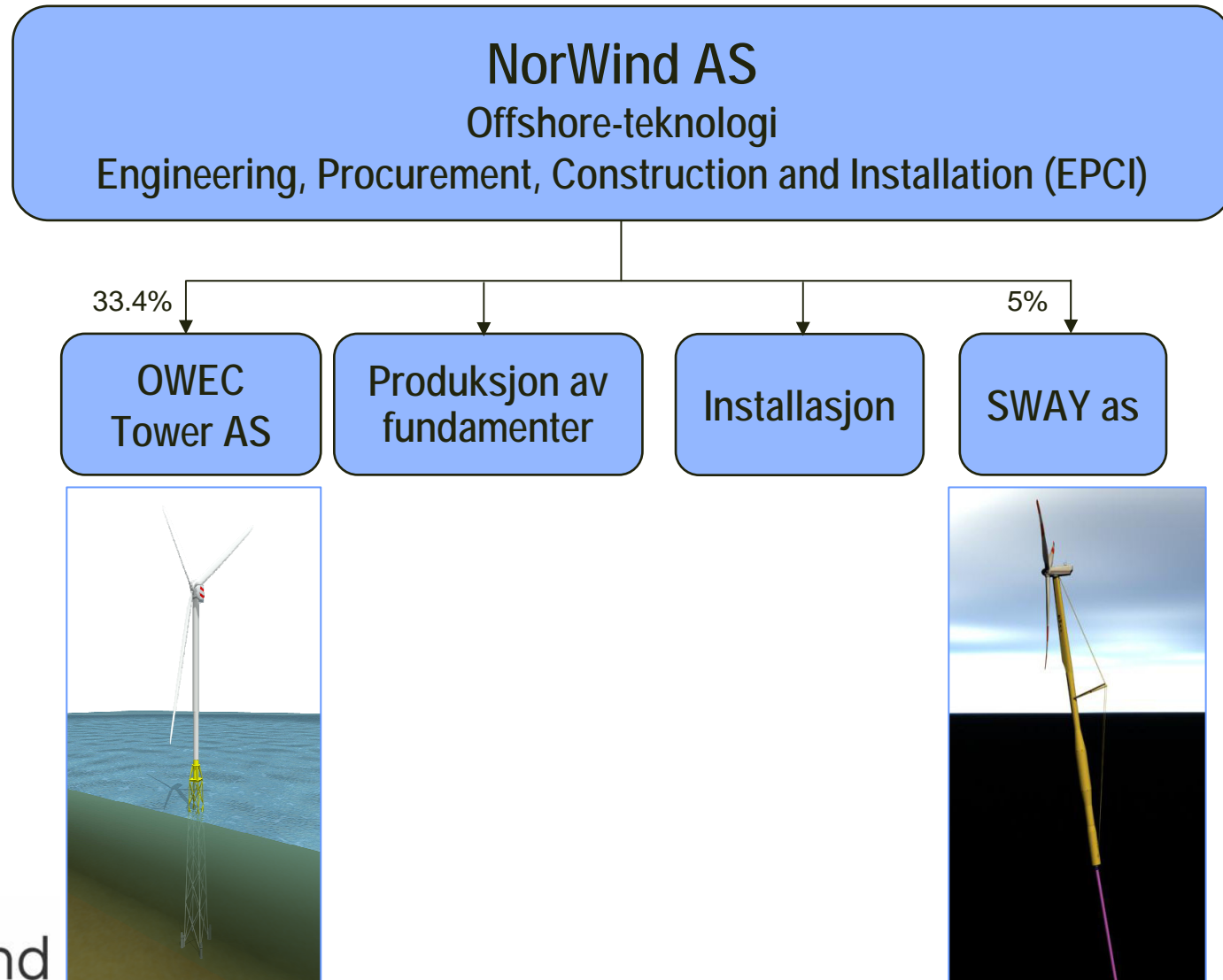
Produksjon

1 MW på land Danmark	= 2GWh/year
1 MW på land Norge	= 3GWh/year
1 MW Offshore	= 4GWh/year

NorWind

- *Scatecs selskap for å realisere offshore vind*

Norske muligheter

- kompetanse og ressurser
  - Norge har kompetansen til å kommersialisere offshore vind
  - **Potensial med dagens teknologi: 797 TWh¹**
  - **Potensial med morgendagens flytere: 13 767 TWh²**

Beatrice-feltet
utenfor Skottland:

- 5 MW turbin på norsk fundament
- 45 meters dyp

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

¹ 20 km fra land og ned til 60 meters dyp

² 20 km fra land og ned til 300 meters dyp

Norsk målsetting

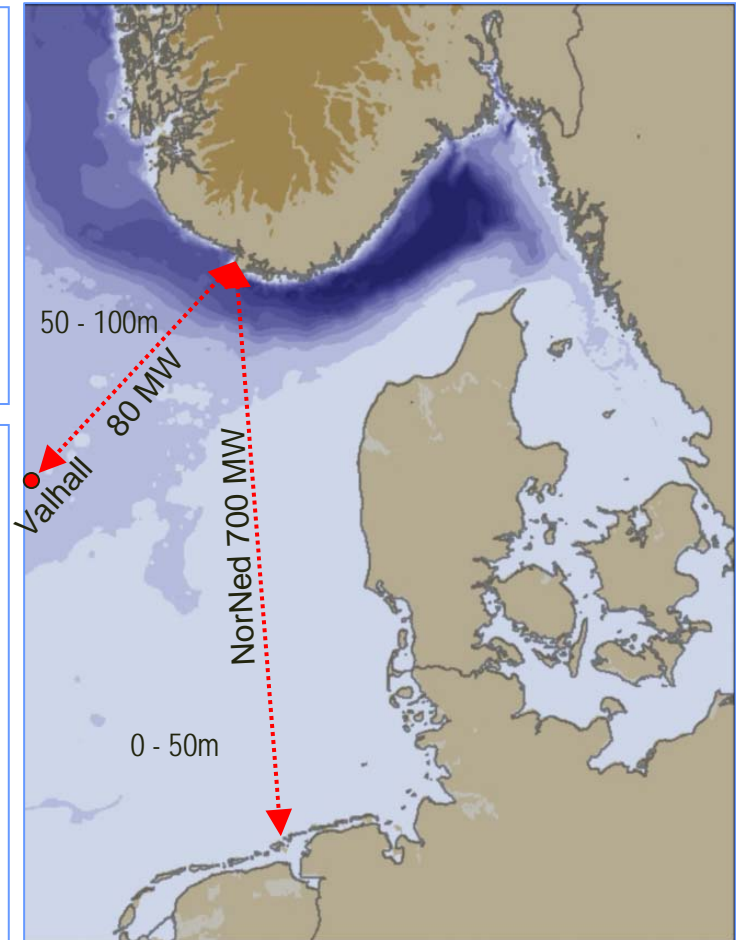
- betydelig eksport av elektrisitet, teknologi og tjenester

Erkjennelser

1. Norge kan bli **stor** eksportør av vindkraft og teknologi
2. Vår besøkestid er er nå
3. Offshor vind sikre Norges energibalanse - NÅ

Målsetninger som Scatec kan bidra til

1. Bygge ut 20 TWH (5000 MW) i perioden 2009 – 2013
  - Bunnfast ned til 60 meter utenfor horisonten
2. Teknologiekseport til store deler av verden
3. Etablere krafteksport ved samkjøring av offshore vind, vannkraft og kraftoverføring til kontinentet

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

Norsk strategi for å nå målene

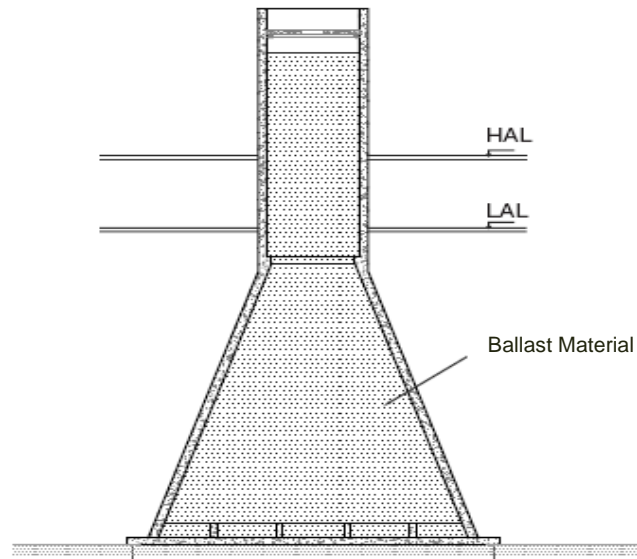
- målrettet fokus offshore og konkurransedyktig støttereforme
- **Rendyrket satsing på offshore vind**
  - Toget har gått for å etablere norsk industri for landbasert vind
  - Ingen teknisk grunn til at vi skal rasere fjell og vidde
  - Vi har kompetanse og teknologi til å gå offshore **NÅ!**
- **Støttesystem på nivå med Tyskland og UK**
  - 80 – 100 øre/kWh
  - nettselskapene besørger kabel ut til feltet
  - langsiktig forutsigbarhet
- **Nasjonal utbygging av infrastruktur**
  - se vannkraft, offshore vind, krafteksport og elektrifisering av sokkelen i sammenheng
- **Etablere effektivt lovverk**
  - tilgjengelige områder
  - enkel konsesjonsprosess

Back - up

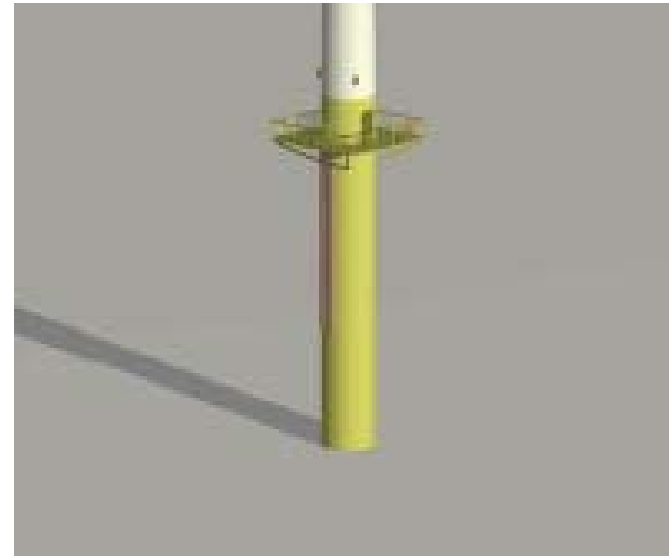

Foundation is key - *dominating foundation technologies expensive in deeper waters*

- Monopiles and concrete gravity foundations dominating (2 – 15 m)
- Generic designs supplied from engineering companies.
- They are mimicking the onshore situation
- Cost are growing exponentially with water depth.
- Not likely to compete on water depths above 20 meter.

GRAVITY

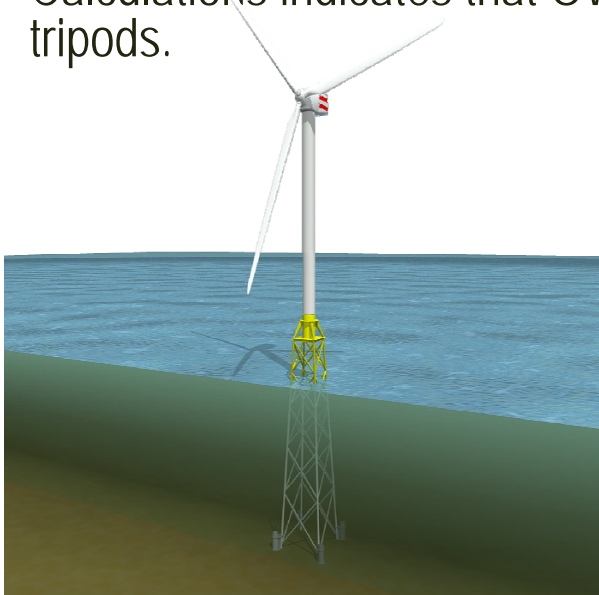

MONOPILE

OWECs structure is cheaper than other aspiring technologies

- Jackets and Tripods is the focus for 20m+
- OWEC tower the only technology installed in deep water
- There is one Tripod prototype built onshore in Germany.
- Cost function of material weight, production process and installation process
- Calculations indicates that OWECs jacket structure is cheaper than tripods.

Jacket

Tripod

OWEC Jacket Quattropod på Beatrice (DOWNVInD)

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

Complicated Installation

– dominating installation technologies are expensive and immature

Installation is normally done with special vessels in the following sequence:

1. Driving down monopile
2. Installing tower
3. Installing turbine with no blades or two blades
4. Installing blades or third blade.

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

Integrated installation technologies reduce cost

- Do as much as possible of the work onshore to cut cost
- OWEC pilots first attempt to commission the turbine onshore
- The next step is to build purpose designed vessels for installation of complete tower and turbine in one operation

OWEC Installation

OWIT Concept

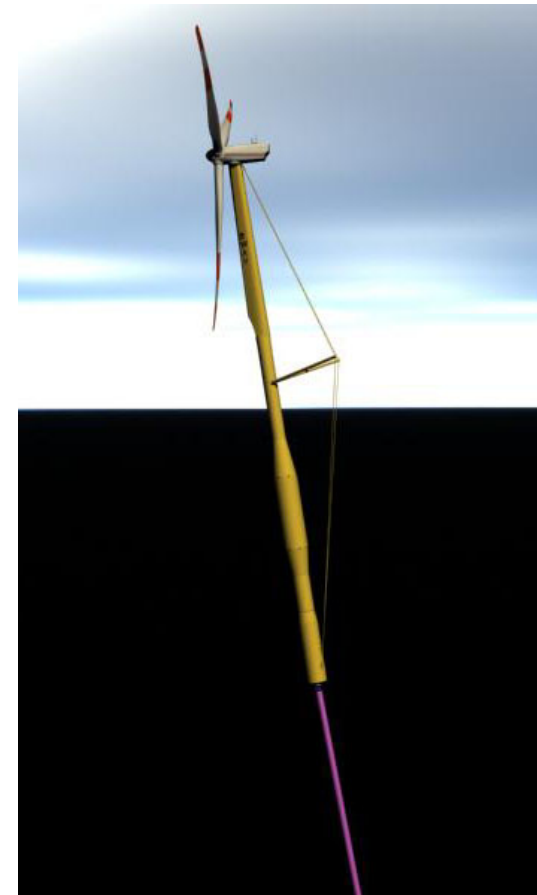

NorWind
Scandinavian Advanced Technology

Floating Foundations – *SWAY is an opportunity to enter into deep sea market (80m+)*

TOWER

- The SWAY tower is a patented floating device for turbine installation of water depths of 80 + meters. The design is optimised to minimise cost and fatigue.
- The next step for SWAY is to finalise detailed design, and build a demo.
- A demo can be built during 2010. Small scale commercial projects may be installed in 2011 – 2012.
- Lead investor is StatoilHydro.

Støttesystemer

Insentiv i andre land:

Storbritannia:

Grønne sertifikater ca 60 øre/kWh + kraftpris.
Investeringsfond offshore (grunt vann) på
£117 mill for første utbyggere.

Tyskland:

Garantert pris ca 70 øre/kWh; 2 % reduksjon
per år fra 2009. Utbygger påkoster ikke
nettilknytning.

Frankrike:

Garantert pris ca 110 øre/kWh i 15 år.

EU: Nye retningslinjer for statsstøtte til
miljøtiltak (2008)

Insentiv i Norge:

Forskningsrådet:

RENERGI: Totalbudsjett 150 MNOK i
2008

Innovasjon Norge:

Sektorsatsing Energi og miljø, beskjedne
budsjett.

Enova:

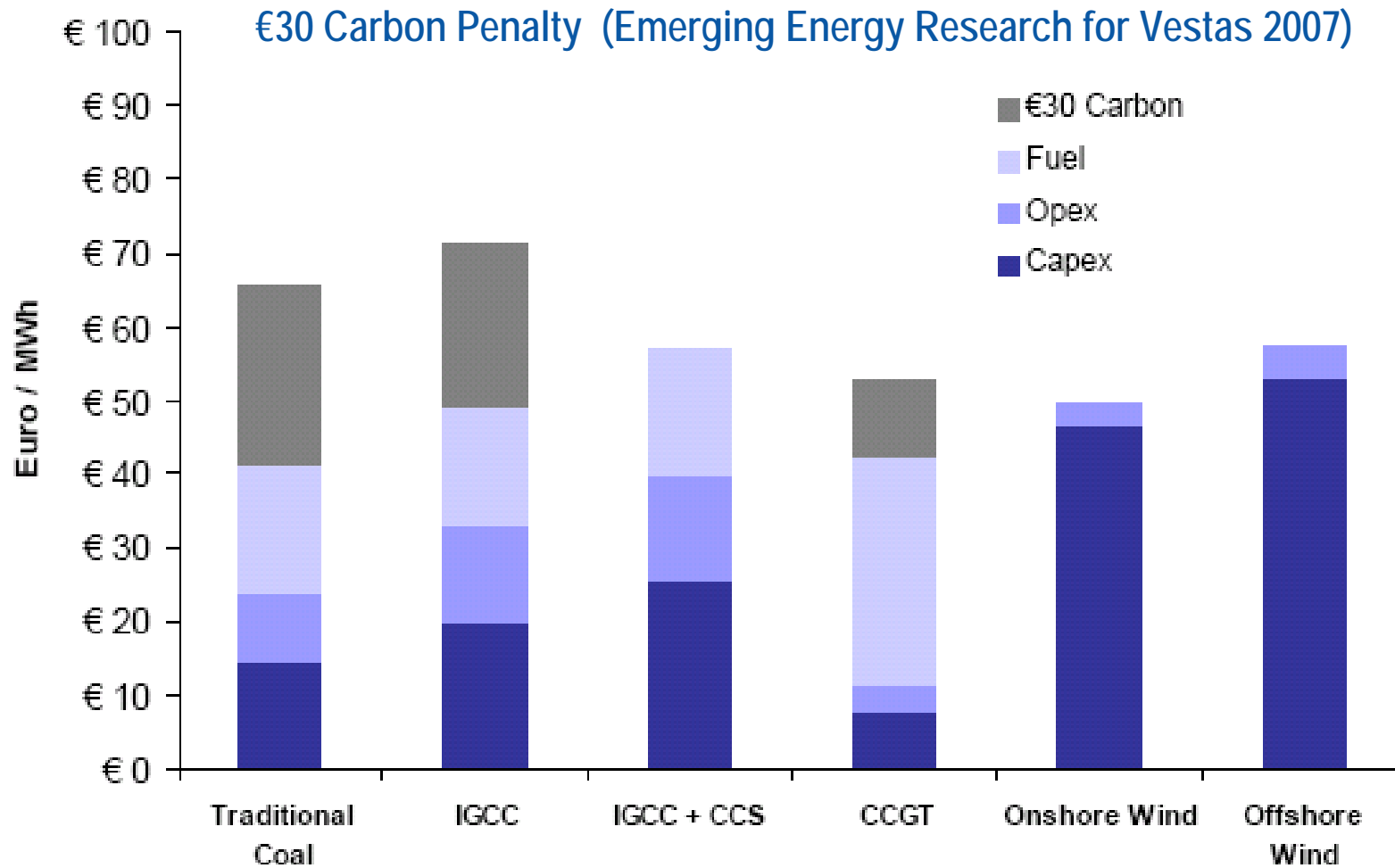
Ny teknologi: inntil 30%
investeringstilskudd.

+ forslag om 10 øre/kWh for umodne
teknologier.

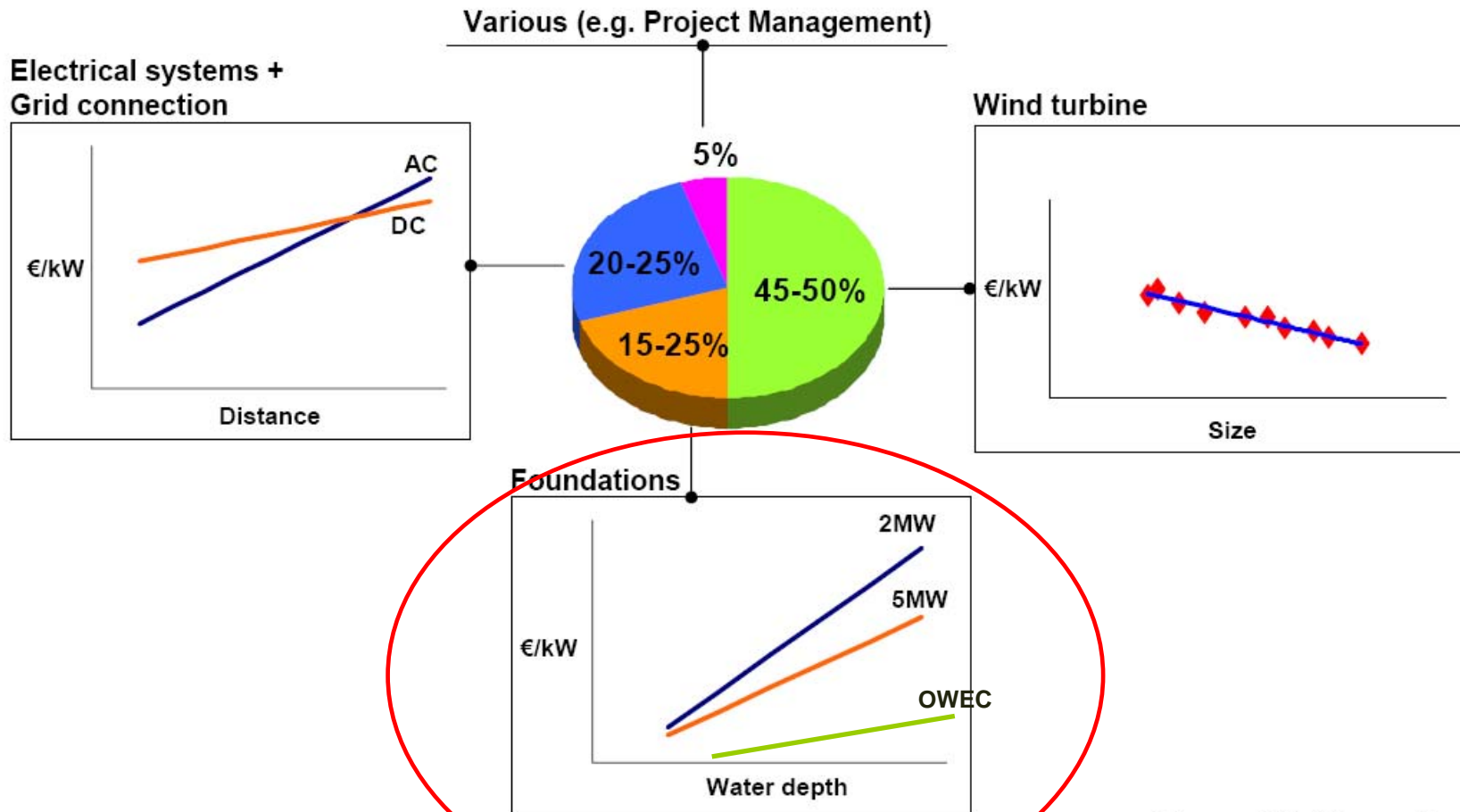
Cost Comparison

- offshore wind is competitive in a carbon constrained market

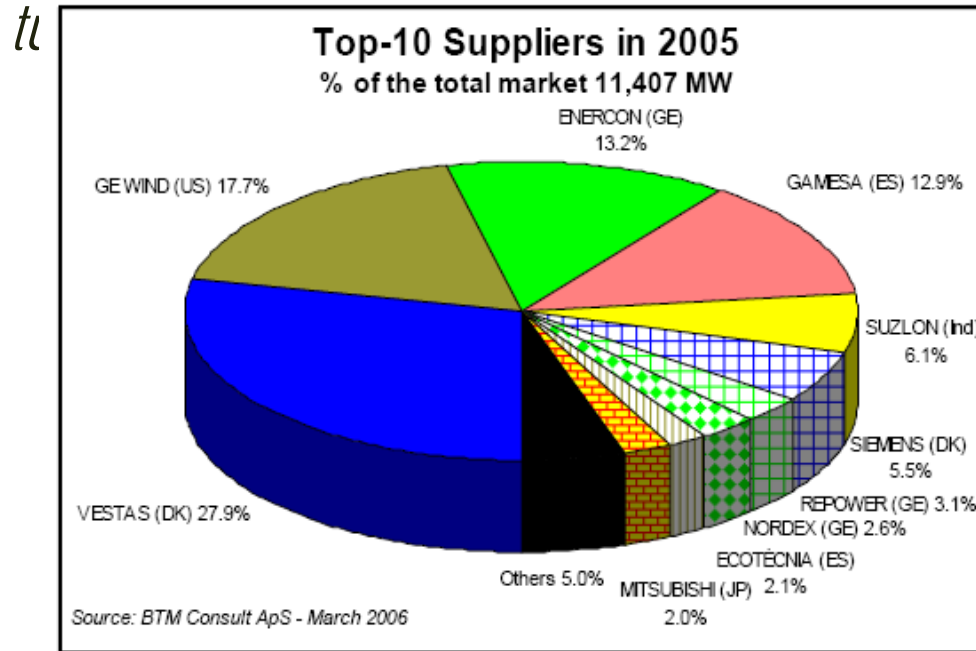
Cost Break Down - *Foundations and installation is 25% of total cost*

Typical cost: 2 - 3 Mill EUR per MW
6 - 9 EURO cent/kWh

Offshore erfaringer

– turbine manufacturers are moving from full system providers onshore to

Offshore Turbines:

1. Siemens 3,6 MW
2. Multibrid 5 MW
3. RePower 5 (6) MW
4. Nordex ?
5. Vestas 3 MW ?

Erfaringer:

- turbinleverandørene har strevet med å lære seg offshore, men er nå klare
  - noen parker har hatt betydelige problemer
    - trivielle problemer knyttet til manglende anvendelse av offshore kunnskap
    - feilleveranser (Horms rev)
  - suksess
  - havdyp
  - Ksotnader

Offshore Turbines:

1. Siemens 3,6 MW
2. Multibrid 5 MW
3. RePower 5 (6) MW
4. Nordex ?
5. Vestas 3 MW ?